

Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας: «Το Ορθόδοξο τελετουργικό είναι ένα συστατικό μέρος της κοσμοαντίληψης του Ορθοδόξου χριστιανού»

Στις 10 Ιουλίου 2010 στα πλαίσια της τηλεοπτικής εκπομπής «Εκκλησία και κόσμος» ο Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας απάντησε στις ερωτήσεις των τηλεθεατών σχετικά με το τελετουργικό της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Κατ' αρχάς ο Σεβασμιώτατος κ. Ιλαρίωνας υπογράμμισε τη ριζική διαφορά ανάμεσα στις δυτικές και προτεσταντικές αντιλήψεις για τη θεία λατρεία και τις σχετικές αντιλήψεις των Ορθοδόξων. «Το Ορθόδοξο τελετουργικό είναι ένα συστατικό μέρος της κοσμοαντίληψης του Ορθοδόξου χριστιανού και της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Ορισμένοι Προτεσταντικοί Ναοί στην Ευρώπη στερούνται κάθε χριστιανικού συμβολισμού, δηλαδή δεν έχουν ούτε εικόνες, αλλά ούτε και σταυρους. Συνεπώς και η ακολουθία τους στερείται σχεδόν κάθε τελετουργικού στοιχείου: οι άνθρωποι ψάλλουν ύμνους, ψαλμωδίες, ο ιερέας κάνει κήρυγμα, παίζει όργανο και εν συνεχεία ολόκληρη η συνέλευση διαλύεται. Στην Ορθόδοξη Εκκλησία οι ακολουθίες αντιμετωπίζονται εντελώς διαφορετικά: για μας αυτές είναι πρώτα από όλα η μετοχή στον άνω κόσμο. Πιστεύουμε ότι η επιτελούμενη από μας επί της γης ακολουθία αποτελεί ένα μόνο μέρος της μυστικής εκείνης Μυσταγωγίας, η οποία επιτελείται αδιακόπτως στους Ουρανούς και στην οποία μπορούμε να συμμετάσχουμε κι εμείς», ανέφερε ο Μητροπολίτης Ιλαρίωνας.

Επίσης σύμφωνα με τον Ιεράρχη ολόκληρη η ακολουθία μας, σαν την εικόνα, έχει ένα συμβολικό

χαρακτήρα. Εδώ οφείλονται οι διαφορετικές τελετουργίες, τις οποίες μπορούμε να χαρακτηρίσουμε «χορεογραφία της ακολουθίας», δηλαδή οι μετάνοιες του ιερέα και του διακόνου, το θυμιάτισμα κλπ. Είναι μια σύνθεση των τεχνών, όπου εντάσσονται επίσης και οι τοιχογραφίες του ναού, οι εικόνες και η εκκλησιαστική μουσική.

Ερωτηθείς να σχολιάσει, κατά πόσο μπορούμε να προσεγγίσουμε μια εκκλησιαστική τελετουργία στην πραγματική ζωή με σκοπό να την καταστήσουμε πιο προσιτή στην κατανόηση των σύγχρονων ανθρώπων, ο Ιεράρχης απάντησε ότι: «Το τελετουργικό της Εκκλησίας πάντα ευρισκόταν και εξακολουθεί να ευρίσκεται σε εξέλιξη. Η ακολουθίες, οι οποίες τελούνται σήμερα, δεν είναι έτσι όπως τελούντο τον 6 ή τον 12 αιώνα στο Βυζάντιο. Πόλλά όμως έμενε απείραχτο, π.χ. οι προσευχές και συγκεκριμένα της Λειτουργίας (σήμερα η πιστοί δεν τις ακούνε, διότι διαβάζονται από τον ιερέα στο Ιερό). Με την πάροδο του χρόνου άλλαξαν πολλά: οι ακολουθίες ζουν τη δική τους ζωή και τρόπον τινά εξελίσσονται εσωτερικά».

Ακόμα ο Μητροπολίτης Ιλαρίωνας πρόσθεσε ότι η τελετουργική ζωή της Εκκλησίας μοιάζει με εκείνη του ανθρώπου, όπου όλα πρέπει να γίνονται φυσιολογικά. Κάποιες τελετουργίες παύουν να υπάρχουν, ενώ εμφανίζονται οι άλλες. Το σημαντικό είναι ώστε οι εκκλησιαστικές αρχές να παρακολουθεί την τελετουργική δημιουργία και να μην την αφήνουν ελεύθερη προς αποφυγή της εμφάνισης των διαφορετικών τελετουργιών σε διάφορα μέρη της Τοπικής Εκκλησίας, πράγμα, το οποίο ήδη διαπιστώνεται σήμερα. «Αυτή η ποικιλία δεν είναι κακή αυτή καθ'εαυτή, εάν βέβαια οι κληρικοί και οι λαϊκοί δεν σχεδιάζουν τις δικές τους κανονικές τελετουργίες, διεκδικώντας την ένταξή τους στην Παράδοση. Οι ορισμένοι ενορίτες αντιμετωπίζουν τις καινοτομίες αυτές ως ένα μέρος του εκκλησιαστικού τυπικού, ενώ δεν είναι και μπορούμε να τις χαρακτηρίσουμε αυτοσχεδιασμό», συνέχισε ο Πρόεδρος του ΤΕΕΣ.

Τέλος, ο Ιεράρχης εξήγησε στους τηλεθεατές τη διαφορά ανάμεσα στη χρήση μιας τελετουργίας στην Ορθοδοξία και στην απόλυτη πίστη στην τελετουργία, η οποία μετατρέπεται σε δεισιδαιμονία: «Πρόκειται για τη δεισιδαιμονία σε περίπτωση όταν ο άνθρωπος ασχολείται όχι με την ουσία της ορθόδοξης πίστης, αλλά με κάποια αποκλειστικά εξωτερικά φαινόμενα του εκκλησιαστικού βίου. Όταν νομίζει ότι να κάνεις κατάδυση στο νερό την ημέρα των Θεοφανείων, να χρωματίζεις αυγά το Πάσχα, και να πας στο νεκροταφείο τα Ψυχосάββατα σημαίνει να είσαι ορθόδοξος, η Ορθοδοξία για αυτόν περιορίζεται στην τέλεση των τελετουργιών. Δεν του έρχεται στο νου ότι να είσαι Ορθόδοξος σημαίνει να ζεις ορθόδοξα, να οικοδομείς την οικογένειά σου σύμφωνα με τις ευαγγελικές ηθικές αρχές και στο επαγγελματικό σου βίου να έχεις γνώμονα τις θρησκευτικές αρχές κλπ. Η απόλυτη πίστη στις τελετουργίες είναι όταν τα δευτερεύουσας σημασις και βοηθητικά πράγματα τοποθετούνται στη πρώτη θέση ενώ το κύριο και το ουσιώδες περιφρονείται», είπε εν κατακλείδι ο Μητροπολίτης Ιλαρίωνας.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/56975/>